

Hávarð Vatnhamar

– LIVIÐ VERÐUR
IKKI ALTÍÐ SUM VIT
ÍMYNDA OKKUM

– Við óhappinum vórðu dreymarnir um tað lívið, ið eg vónaði, at eg fór at hava, eisini skerdir, sigur Hávarð Vatnhamar, sum misti høgra arm í vanlukku á sjónum sum 16 ára gamal. Nú venur hann til paralympisku leikirnar í Tokyo í 2020, har hann vil umboða Føroyar

ANNIKA KUNOY IM

ANNIKA@SOSIALURIN.FO

4 2 ára gamli leirvíkingurin Hávarð Vatnhamar flutti sum 14 ára gamal til Danmarkar við familju síni at búgva í 1990. Havið lokkaði – eins og tað gjørdi hjá bæði pápa og beiggja hansara – og hann hevði ein dreym um eitt lív á sjónum. Soleiðis varð tó ikki, tí ein lagnudag í 1992 varð Hávarð illa skaddur, tá hann var farin út við báti at fiska við beiggja sínum.

Misti høgra arm

Hann var bert 16 ára gamal, tá hann og beiggin og tveir aðrir menn vóru farnir út við báti úr Thyborøn í Jútlandi í Danmark. Hávarð stóð á dekkinum, tá hann fekk hondina í klemmu í spælið á bátinum. Ein av hinum fyra monnum umborð stóð eisini á dekkinum, men hann varð so skelkaður av tilburðinum, at hann einki fekk gjørt. Boð vórðu send eftir hjálp, og Hávarð varð flogin á sjúkrahús í Aalborg.

– Eg fekk eisini hjartasteðg, og tað stóð um lív, sigur hann.

Tá Hávarð kom á sjúkrahúsið, var allur høgri armur illa farin. Hann greiðir frá, at ikki ein blóðdropi var at síggja, tí armurin var trýstur og skræddur so illa. Lukkutið var Hávarð í nýggjum gummiklæðum, sum hildu vevnaðinum á arminum saman. Læknarnir tosaðu tá um at taka allan armin burtur, tí nervalagið var farið. Tað varð tó ikki gjørt, og Hávarð lá á sjúkrahúsinum í Aalborg í nakrar mánaðir, har hann varð skurðviðgjørdur og skuldi koma seg eftir ógvusliga óhappið. Umframmat at armurin var illa farin, so breyt hann eisini hálsin í van-

lukkuni og skuldi undir eina skurðviðgerð, har eitt bein varð tikið úr mjódnini og sett í hálsin. Hann gekk tí við kraga um hálsin í eitt hálv ár eftir óhappið.

Eini trýggjar vikur eftir óhappið var tó avgjørt at taka høggru hondina, tí einki lív var í henni, og hóast Hávarð enn hevur armin á høggru síðu, so riggar hann ikki sum hann eigur, tí hann er viðkvæmur og óvirkin. Hávarð manglar herðavøddar og aðrar vøddar.

í huga, sigur Hávarð, sum eisini skuldi stríðast við myndugleikar um endurgjald í fleiri ár.

Ítrótturin bygdi hann upp aftur

Eisini var tað torført hjá unga manninum at vita, hvat hann nú skuldi fáast við og gera, tá hann var skerður kropsliga og dreymarnir um lívið á havinum vóru knústir. Í 1994 verður hann tó eggjaður av gamla flokslærara sínum til at fara

mær, so eg pressaði, hóast eg fekk ilt og hevði ilt í nakrar dagar, eftir at eg hevði spælt fótbólt, sigur hann frá.

Eftir ítróttaháskúlan fer Hávarð á HF í tvey ár og tekur triðja árið á Handilsskúla. Eftir tað fær hann lærupláss og arbeiðir við farmaflutningi. Tá lærutiðin er við at vera liðug í 2000, er hann tó so óheppin, at hann brýtur handliðin á vinstru hond, meðan hann spælir fótbólt.

Tað er umráðandi at hava í huga, at gongdin í lívinum ikki altíð verður soleiðis, sum vit ímynda okkum. Eg skuldi ikki vera á sjónum, men eg eri væl nøgdur við lívið og als ikki beiskur – heldur ikki inn á Gud

– Við óhappinum vórðu dreymarnir um tað lívið, ið eg vónaði, at eg fór at hava, eisini skerdir. Pápi mín var fiskimaður og sjómaður alt lívið, og sjálvur hevði eg dreymar um at verða skipari á einum farma-skipi, men teir dreymarnir fóru í spönir, sigur Hávarð Vatnhamar.

Tá Hávarð kom heim av sjúkrahúsinum nakrar mánaðir eftir óhappið, skuldi hann læra at liva við pinuni og skerdu førleikunum.

– Eg hevði eitt gott heim, var væl bjálvaður og fekk nógv uppmerksemi bæði frá familju og vinum. Men eftir eina tíð fánaði áhugin hjá vinmonnum fyri arminum og vanlukkuni, og eg misti yvirkotið, sum eg hevði havt og varð tungur

á ítróttaháskúla í Ikast, og tað valdi hann at gera.

Hávarð Vatnhamar hevur altíð spælt nógvan fótbólt og dæmdi væl á ítróttaháskúlanum, tí har slapp hann at brúka kroppin aftur.

– Tá eg kom av sjúkrahúsinum, var eg klæntasligur og lítill. Á ítróttaháskúlanum kom eg í ein felagsskap, har eg skuldi venja og fekk bygt kroppin upp aftur eftir at hava verið passivur í langa tíð, sigur hann

Hávarð helt á fram við fótbóltnum, hóast tað kravdi nógv av honum á vøllinum.

– Armurin toldi ikki at vera kaldur ella at rørt varð við hann. Eg vildi tó ikki, at nakar tók synd í

– Tað var als ikki gott, tí eg fekk einki gjørt, eftir at handliðurin varð brotin. Hóast eg varð liðugur at læra, so fekk eg ikki arbeitt, og eg varð tí fyritiðarpensjónistur, sigur hann.

Ein strævin tíð

Hávarð lýsir fyrstu tíðina, eftir at hann varð fyritiðarpensjónistur sum eina strævna tíð. Hann og konan fáa fyrsta barnið, sum hevði kolikk, og Hávarð er heima. Tað er tyngjandi at vera fyritiðarpensjón-eraður, og Hávarð vil fegin avrika eitthvørt í lívinum. Hann spælir tó enn nógvan fótbólt, og tað gongur væl.

– Tá vit vóru best, vóru vit sum

eitt miðallið í Betri deildini, sigur Hávarð, sum altíð hevur havt tokka til fótbóltin.

– Eg havi elskað fótbólt heilt frá, at eg sum smádrongur lá á køksborðinum og lurtaði, tá dystir hjá LÍF vórðu varpaðir í útvarpinum. Beiggi mín og fleiri aðrir í Vatnhamar familjuni spældu fótbólt, og eg fylgdi væl við og var iðin, sigur hann.

Fotbólturin sleit tó knæið hjá Hávardi, og tað var trupult at ganga oman og niðan trappur, eftir at hann hevði spælt ein fótbóltsdyst. Í 2006 byrjaði hann at súkkla, sum ein liður í at styrkja knæið. Í 2009-2010 steðgaði hann við fótbóltnum og fór at hugsavna seg um bæði súkkling og svimjing.

Verður lærari

Hesa tíðina ger hann eisini fyrifallandi arbeiði sum solumaður, men hevur ikki rættliga funnið røttu hillina á arbeiðsmarknaðinum.

Um hetta sama munið byrjar kona hansara at lesa til lærara, og ein gamal HF lærari hjá Hávardi kennir eftirnavnið á henni aftur og setur seg í samband við Hávarð.

– Hann spyr, hvat eg geri og heldur, at eg skal byrja at lesa til lærara. Eg flenti eitt sindur at hesum í fyrstani, tí at verða lærari var als ikki dreymurin hjá mær tá, flennir hann.

Gamli HF lærarin var tó so sannførandi, at Hávarð valdi at royna. Í samstarvi við kommununa fær hann nakað av útbúgvingini góðskrivada, men má tí rinda part av útbúgvingini úr egnum lumma. Hóast tað var kostnaðarmikið, so velur hann at fullføra útbúgvingina.

– Eg var ágrýtin og hevði lestrarból saman við tveimum øðrum